

omma seltsi ellama, ent es holi fest middake, kas se neide mele pärast olli, wai es olle, nink ánniwa neile súwva nink júwva, ent es kawwatse sedda, kas ellaja se toido man ka saas omma lomo várta terves jáma. Sel wiſil sis fündi, et koddoellajide lomoliko himmo saiwa pólwest pólweni ümbermude-
tus nink ommast párriſsäeduseſt árrawörutetus, nink fest et neil ennamb es lasta sedda otsi, mes neide lomo himmuſtawa, eht sedda tagganeda, mes neide lomule waſta om, sis ei olle immes pánnna, et kod-
doellaja mitte ni priske nink terwe ei olle, kui móts-
ellaja ómma, nink et nemma többe nink taudi al
puhkawa nink oigawa.

Kui koddoellaj, ke innemist orjap nink toidav,
nink fedda innemine ſepárrast kallis peap, haiges
jääp, sis se om awwalik, et holitas perremees nöu-
wo otsiv, tedda jälle terwuse mannu awwitada; ent
tuhhat ja tuhhat ajjastaiga tulliwa nink lätſiwa,
éinne kui innemise naikiwa opma, ellajid targal nink
mõisilifl wiſil arstima. Kalendriluggeja tijap es-
ſike nink mälletap ſelgaste ſedda aiga, et kui lehm
eht hobben haiges jää, sis minti rutto nöija párra,
ke muud middake es móista, kui rahwast petta, nink
uusuti, et temma omma laufuja - sõnnaga nink wina,
fola nink tubbakaga, mes temma fallaja farmanin
koddo weije, kui hädda ellajide man wõisse partan-
dada. Parhíllake weel om kottufide fáratſid imme-
tohtrid lóida nink petas rahwa rummaluse läbbi
ausas. Ent tennu Jummalale! neide arw lät egga
ajjastaja harwembas, ſeddamöda kui innemise tar-
qembas sawa nink mõistuse waimule maad andwa.
Se tarkuse nink mõistuse waim paistav ellaja - arſti-
misse - kolides tálja, mes Saksa-, Brantsuse - nink
Inglismaal ámmoke jo nink Bennemaal ka jo mõn-
ne ajjastaja eest saiwa fáetus.

Se mótt, et fáratſid ellaja - arſtimise - kolides

wajja om fáeda, tulli, ni kui jo mitto hā, tarwiliſo
mötte, se läbbi, et ütskord ûts suur ð'netus johto.
Se saap nüüd pea 150 ajjastaiga, kui ûts ellajakat, ſüggawast hómmungo - ma fíſſest, Tatri - ma poolt, tül-
len pea koggona Europa maad ütteſt otsast tóiste
läbbikávwe. Es moijo se häddä waſta ei nöide,
ei ka mu féllefe tarkus, es taggane ka häddä waſta
wa filmawe nink föame pállemiſe nink puhkamise eest,
es kúlle ka kige targembide innemise - tohtride nöw-
wust nink wastatorkumisest.

Ent tallomehbel nink mapiddajal ei wõi ſurem-
bat ð'netust fündida, kui tóprakoolmine om, ſest
töbras om maharrija rikkus nink wõip tedda ütsindä
üllewan piddada; ſepárrast naftati ülembide wallit-
fuste poleſt ſedda nõuwo wõtma, ellaja - arſtimiſe-
kolisid fáeda, kos nore innemife piddiwa opma eſſi-
árralikult többitsid ellajid arſtima, nink fáratſe koli
tulliwa aigo möda kigin Europa - ma rigin wálja.
Ka meie armolik Keiser, fel eſſameel om kige om-
me allambide waſta, wõt ſedda häad asja holega
üles nink káſt ellaja - arſtimiſe - kolisid mitmin paigun
omman ſuren rigin fáeda. Se olli 1848. ajjasta-
jal, kui Keisri káſsu pääl ka Tartu ſáraſt koli
fáeti, et ka meie ma tallorahwas ossa ſaas ſest tul-
lust, mes fáratſest koliſt lódetas, nink 22. Januaril
1849. allusteti Tarto ellaja - arſtimiſe - kolin tööd
teggema.

Siin kolin kolitas noort rahwast ellaja - arſtis
wálja nink wõetas ka többitsid ellajid arſtida, mes
sinna túrwas.

Viis ajjastaiga ſaisap fe kool parhílla nink om
neide pari ajjastaja ſíſſen jo 4300 ellajat árraarſti-
nu, eht kül rahwa rummalus nink tiggedus es jätta
eddimátfest algufest ſedda koli naarmata nink temma
tööd nink teggemist laitmata.

Parhíllake kuultas weel ſaggede rahwast ſedda